

Година I.

София, I Декември 1920 г.

28 ЯАН 21

Пров. 1957 г.

Брой I.

АВТОНОМНА МАКЕДОНИЈА

ОРГАНЪ НА МАКЕДОНСКАТА ЕМИГРАЦИЯ ВО БЪЛГАРИЯ

Излиза :
Единъ пжть седмично.

Абонментъ въ прѣдплата
Годишно 30 лв.
Единъ брой 50 ст.

Редакция и Администрация
ул. „Лавеле“ № 9
София.

38638

Автономната идея и македонскитѣ националности.

Великата неправда, която бѣ извършена спрямо насъ, македонцитѣ, въ Ньойи, ето вече цѣла година тегнѣе надъ нашата страдна душа. И днесъ ние се намираме подъ тягостното впечатление на първата вѣстъ за санкционирането на днешното лошо положение, което великитѣ съдници създадоха, въпрѣки тържествено прокламирания отъ тѣхъ принципъ за самоопредѣление на народитѣ. Епическитѣ борби за свободенъ животъ, съ който е изпълена нашата история, не можаха да трогнатъ коравитѣ сърдца на днешнитѣ разпоредители съ свѣтовнитѣ съдбини. И ние отново останахме печални свидѣтели на разпокъсването на злочеста Македония за да влачимъ и за напрѣдъ тежкитѣ вериги на новото робство.

По общо признание, нѣма пожестока участъ отъ оная на насъ, македонцитѣ, особено днесъ, когато се чувствуваме изоставени на произвола на съдбата. И тъкмо поради това изключително положение, въ което сме поставени днесъ, намъ се налага повелителниятъ дългъ да се справимъ съ нашето недалечно минало, за да извлѣчемъ нуждната поука, та за напрѣдъ поне да се освободимъ веднажъ за винаги отъ ония суетни илюзии, които се отразиха до сега така фатално върху нашата собствена съдба. Прѣди всичко, врѣме е вече да съзнаемъ, че Македонскиятъ въпросъ отдавна се изплъзна отъ ръцѣтъ на насъ, македонскитѣ българи. Той днесъ не е вече изключително български, както го третирахме като такъвъ до послѣдната война, а още по-малко може да съставлява прѣдметъ на изключителни грижи за балканскитѣ народи. Нѣщо повече: ние намираме, че Македонскиятъ въпросъ не е нито даже европейски, а по-скоро трѣбва да се счете за въпросъ съ всесвѣтско значение въ тая смисълъ, че той всѣкога е създавалъ и ще продължава и за напрѣдъ да създава грижи както на балканскитѣ народи, непосредствено заинтересовани отъ неговото правилно разрѣшение, така и на днешнитѣ ръководители на свѣтовнитѣ съдбини. Защото македонскиятъ въпросъ е само една брънка отъ голѣмитѣ всесвѣтски въпроси, които, въ тѣхната съво-

купност, съставляватъ съврѣменната
мирова политика. Защото
огньтъ, който днесъ тлѣе въ нѣд-
рата на робска Македония и който
се подклажда изключително отъ
непоносимия тиранически режимъ
въ родината ни, въ едно недалече-
но бъдаще може да се разрасти
въ страшенъ ураганъ, който много
по-скоро, отколкото би могло да
се прѣдполага, ще успѣе да об-
хване не само балканскитѣ нроди
и ония на континента, за да
прѣмине веднага далечъ задъ не-
обятнитѣ океани и отново да по-
стави на изпитание цѣлото изстра-
дало чловѣчество. А послѣдното,
ужасено отъ грамаднитѣ човѣшки
и материални жертви на послѣд-
ната война има всичкия жизненъ
интересъ да отстрани отъ себе си
кошмара на единъ новъ всесвѣтски
катаклизъмъ, много по-страшенъ
и по-кръвопролитенъ отъ току-що
прѣживѣния. Ние виждаме вече, че
и побѣдителни и побѣдени чувству-
ватъ повелителната нужда да се
отдадатъ спокойно на творческа,
културна дѣйностъ за излѣкуването
на дълбокитѣ рани отъ войната.
А това тѣ не могатъ да постиг-
натъ, прѣди да допринесатъ, съ
своитѣ общи усилия за правилното
разрѣшение на Македонския въ-
просъ, а именно чрѣзъ издигане-
то на Македония въ нейнитѣ
географически и икономически
границы, въ самостоятелна поли-
тическа единица, като етапъ
за осъществяването на балкан-
ската федерация.

И струва ни се, че общитѣ свѣ-
товни политически въпроси, прѣ-
плитайки се така щастливо съ
икомическитѣ проблеми, които
днесъ съставляватъ жизненъ инте-
ресъ прѣдимно за широкитѣ на-
родни маси въ всичкитѣ страни,
неминуемо ще поставятъ отново
на зелената маса македонския въ-
просъ, за да бжде тоя пжтъ той
рѣшенъ въ духа на справедли-
востта и съгласно възприетитѣ
отъ цѣлото просвѣтено чловѣче-
ство принципи за самоопрѣделе-
нието на народитѣ. Ето защо ние
намираме, че свѣтовниятъ миръ е
въ тѣсна, непосредствена връзка
съ мира на Балканитѣ, които не
могатъ да се умиротворятъ, до
като Македония, отъ ябълка на
раздоритѣ, не стане съединител-
ното звено на балканскитѣ народи.

И така, международното значе-
ние на македонския въпросъ е
очевидно за всички. Що се от-
нася, обаче, до силата и размѣра
на това негово качество, ще за-
виси твърдѣ много отъ самитѣ
събития, които прѣдстоятъ да се
развиятъ въ робска Македония и
особено ония, които тепърва ще
има да се очертаятъ по-ясно на
Балканитѣ като непосредствено ехо
на крупнитѣ политически събития
въ Близкия изтокъ. Ние имаме
повелителния дългъ да подържаме
съ всички възможни усилия и срѣд-
ства интереса, който е ималъ и
продължава да има македонскитѣ
въпросъ както за общественото
мнѣние у насъ и въ странство,
така и за ръководнитѣ сили въ
цѣлия свѣтъ. А това можемъ да
постигнемъ най-добрѣ и най-лесно,

като издигнемъ високо политическия ни лозунгъ: „Македония за Македонцитъ“, за реализирането на който ние сме длъжни да подиримъ *искрено и безъ задна мисъл* сътрудничеството на всички ония фактори, които могат да иматъ извѣстно значение за правилното разрѣшение на Македонския въпросъ.

Въ идната статия ще подложимъ на обстойно разглеждане силата и значението на тия фактори.

Година I.

София, 16 Декември 1920 г.

Брой 3.

АВТОНОМНА МАКЕДОНИЯ

ОРГАНЪ НА МАКЕДОНСКАТА ЕМИГРАЦИЯ ВЪ БЪЛГАРИЯ

Излиза :

Единъ пжть седмично.

Абонаментъ въ прѣплата

Годишно 30 лв.

Единъ брой 50 ст.

Редакция и Администрация

ул. „Лавеле“ № 9

София.

Владиславъ Ковачевъ.

Автономната идея и македонскитѣ нацио- налисти.

II.

Въ миналата статия изтъкнахме
международното значение на Ма-
кедонския въпросъ. Днесъ ще под-
ложимъ на обстойно разглеждане
силата и значението на оня фак-

торъ, който, по нашето разбиране, заема първенствующе положение изъ между всичкитъ ония фактори, които могат да иматъ извѣстно значение за правилното разрѣшеніе на Македонския въпросъ. Думата ми е за *самото македонско население*. Защото отъ неговия борчески духъ и отъ неговата съпротивителна сила ще зависи твѣдъ много да се манифестира прѣдъ цѣлия свѣтъ, по единъ смѣлъ и рѣшителенъ начинъ, съкровено то му желание за свободенъ политически животъ.

Съществуването на Македонския въпросъ е въ изключителна зависимостъ отъ способността и възможността на самото население въ робска Македония да реагира, по единъ внушителенъ начинъ, срѣщу домогванията на неговитъ владѣтели, съ всички простени и непростени срѣдства, да постигнатъ неговото окончателно денационализиране. Навредъ политическата обстановка на Македонския въпросъ въ даденъ моментъ всѣкога е давала извѣстенъ отпечаткъ върху настроението и тежненията на нашия народъ. Условиата, при които тоя въпросъ се е развивалъ до сега, винаги сж упражнявали извѣстно влияние, върху борческия духъ на изстрадалното македонско население. Но при всѣки отдѣленъ случай въ развитието на Македонския въпросъ, сжществената и главна роля всѣкога е играло самото македонско население. Никакви странични фактори, отъ каквото естество и да сж тѣ, не сж въ състояние да допринесатъ за правилното разрѣшеніе на Македонския въпросъ, ако населението въ робска Македония остане безучастно къмъ събитията, които се развиватъ около него. И въ зависимостъ отъ характера и степенъта на непосредственото участие на македонското население въ развитието на епохалнитъ събития, съ които е изпълнена кървавата история на македонската революционна борба, Македонскитъ въпросъ е добивалъ, въ по-голъма или въ по-слаба форма, своето международно значение.

Македонското движение прѣзъ 1895 година заглѣхна още въ зародиша си, защото мѣстното население остана съвършено индиферентно къмъ това събитие. Това движение прѣслѣдваше цѣли, съвършено чужди на желанията и копнежитъ на македонското население. Послѣдното не участвува въ *първото* македонско възстание, макаръ то да бѣ изнесено почти изключително отъ прѣданни и безкористни синове на робска Македония. Поради това първото македонско движение можа да възбуди съвършено слабъ интиресъ само въ извѣстни заинтересовани политически срѣди, безъ да създаде каквото и да е настроение въ общественото мнѣние въ полза на каузата ни. Естествено, това движение не бѣ въ състояние да постави на сцената Македонския въпросъ.

И *второто* македонско движение прѣзъ есенъта на 1902 год., извѣстно подъ названието *Джумайското възстание*, намѣри слабъ отзвукъ въ нѣдрата на робска Македония. Защото нейното

е, население, макаръ да се чувствуваше достатъчно революционно настроено, не се рѣши да вземе повелително по-живо и непосредствено участие въ започналата се неравна борба, тъй като материалнитѣ сръдства, съ които разполагаше въ тоя моментъ, бѣха недостатъчни, за да изнесе съ честъ и достойнство кървавата разпоава съ значително по-голѣмия противникъ. Това движение можа да увлѣче само една незначителна частъ отъ мѣстното население и то изключително отъ граничитѣ на България мѣста. При все това, справедливостта налага да признаемъ, че това движение възбуди извѣстенъ интересъ както въ политическия свѣтъ, така и въ общественото мнѣние за Западъ. Успѣхътъ на второто македонско движение въ това отношение се дължи на непосредственото и живо участие на самото македонско население. Колкото скромно и да бѣ участието на послѣдното въ Джумайското възстание, никой не бѣ въ състояние да оспорва значението му като едно мощно сръдство за реагиране сръщу непоносимия и безправенъ режимъ въ робска Македония. Ръководителитѣ на свѣтовнитѣ събития, които имаха тогава всичкия жизненъ интересъ да не се повдига прѣждеврѣменно Македонскиятъ въпросъ, бѣха заставени, поради вълненията въ Джумайско да държатъ смѣтка за тежненията и копнежитѣ на македонското население. Грамаднитѣ човѣшки жертви и опожаренитѣ села изъ възстаналитѣ покрайнини бѣха най-мощниятъ повикъ на поробеното население за свободенъ политически животъ. Тъкмо отъ тоя моментъ общественото мнѣние на Западъ взе да проявява по-живъ интересъ къмъ злата участъ на изстрадалото македонско население. Дипломатията, която до тогава съзнателно си правѣше оглушки на справедливитѣ искания на населението, найсетнѣ бѣ заставена отъ това събитие да пристъпи къмъ създаването на що-годѣ търпими условия за свободенъ животъ въ робска Македония. И като първо послѣдствие отъ Джумайското възстание бѣха така нареченитѣ „падарски реформи“. Наистина, македонското население доста духовито осмѣтия реформи поради безспорния фактъ, че ни най-малко тѣ не отговаряха на даденитѣ до тогава грамадни човѣшки и материални жертви за осъществението на неговия политически идеалъ. Но все пакъ сараведливостта ни налага да признаемъ, че тия реформи бѣха първата стъпка напръдъ къмъ поставянето Македонския въпросъ на сцената. Джумайското възстание сигурно щѣше да даде по-чувствителни придобивки за самото население, ако послѣдното бѣ взело повсемѣстно участие въ това движение.

Нека сега се спремъ за моментъ на онова епохално и величаво събити, което прѣзъ мѣсецъ юли 1903 година раздруса издъно мощната турска империя и постави на сериозно изпитание не само мира на Балканитѣ, но и всесвѣтския миръ. *Илинденското възстание* всѣкога ще напомва на идущитѣ поколения за самоотрицанието и безпо-

добния героизъмъ на синоветъ на робска Македония, които сложиха своитъ кости за свободата на родината ни. Отъ дивнитъ чукари на Грамосъ до величавитъ върхове на Осогово и Пирина, и отъ бѣловласия Пелистеръ до висинитъ на Странджа една мисълъ и едно желание се почувствуваха: да се строятъ окривитъ на непоносимото робство. Буйнитъ води на Вардаръ и Струма, на Места и Марица бѣха оросени съ кръвта на македонскитъ мъченици. Отъ Костурско до Скопие и отъ Охридъ до Малко-Търново и Одринъ се издигнаха грамадни пушеци отъ безбройни опожарени села и градове, които бърже достигнаха небеснитъ висини. За първи пжтъ населението въ робска Македония взе *повсемѣстно* участие въ революционното движение и заяви на цѣлия свѣтъ своето собствено желание за свободенъ политически животъ. Революционната борба на македонското население бѣ въ своята стихия. Мощната турска империи взе да се огъва подъ тежестта на своитъ прѣгрѣшения. Общественото мнѣние бѣ силно покъртено отъ пепелищата на злочестната ни родина то не можеше да остане за напрѣдъ равнодушно къмъ нашата участъ. И отъ тоя моментъ, подъ натиска на общественото настроение, дипломатията бѣ принудена да вземе въ ржцѣтъ си уреждането сждбинитъ на нашето отечество. *Македонекиятъ въпросъ се постави още тогава на политическата сцена*, за да не слѣзе вече отъ нея. до като не получи правилно разрѣшение — чрѣзъ издигането на Македония въ самостоятелна политическа единица.

Реформената акция и особено Ревалската срѣща, които бѣха естественитъ и логически послѣдствия на Илинденското възстание, сж първитъ сериозни опити за създаването на автономна Македония. Младотурскиятъ фарсъ—Хуриетътъ — прѣзъ 1908 година само отложи за извѣстно врѣме разрѣшението на Македонската проблема. И въпрѣки събитията отъ послѣдно врѣме, които замъгляватъ за моментъ Македонския въпросъ, ние си оставаме съ дълбокото убѣждение, че той и днесъ продължава да съставлява извѣстни грижи на ръководителитъ на свѣтовнитъ сждбини. Тѣзи сж безспорнитъ грамадни придобивки за самото македонско население срѣщу даденитъ отъ него човѣшки и материални жертви прѣзъ врѣме на епохалното Илинденско възстание.

Направихме горния паралелъ между по-крупнитъ събития отъ послѣднитъ десетилѣтня, които се развиха въ родината ни, за да подчертаемъ нашата основна мисълъ, че най-важниятъ факторъ за разрѣшението на Македонския въпросъ е самото македонско население. А по какъвъ начинъ ще може то да постави на разрѣшение тоя въпросъ, това ще разгледаме въ идущата статия.

АВТОНОМНА МАКЕДОНИЯ

ОРГАНЪ НА МАКЕДОНСКАТА ЕМИГРАЦИЯ ВО БЪЛГАРИЯ

Излиза :
Единъ пътъ седмично.

Абонаментъ въ прѣдплата
Годишно 30 лв.
Единъ брой 50 ст.

Редакция и Администрация
ул. „Лавеле“ № 9
София.

Автономната идея и макед. националности.

III.

Лозунгътъ „Македония за македонцитъ“ прѣдполага, че неговитѣ идеолози и послѣдователи сж проникнати добръ отъ ясниа и категориченъ смисълъ на терминитѣ *Македония* и *македонцитъ*, които да не съставляватъ за тѣхъ една фикция, а по-скоро да се счетатъ като вѣрна и изчерпателна характеристика на тѣхното политическо искане — *създаването на самостоятелна Македония*. Въ сжщностъ, фактитѣ идватъ да ни убѣдятъ за лишенъ пжтъ, че тия два термини се нуждаятъ и днесъ отъ извѣстно изяснение, прѣди да се подложи на обстойно разглеждане горниятъ лозунгъ.

Прѣди всичко, както ние, така и чуждиятъ свѣтъ, до скоро третирахме термина „Македония“ само като „географическо понятие“, което ни най-малко не съдържа въ себе си идеята за създаването на една политическа единица. Толкозъ повече, че това гледище отговаряше напълно на безспорния фактъ, че историята сл. Хр. не познава сжществуването на Македония като отдѣлна, независима държава. И дѣйствително, само прѣзъ периода на Първото българско царство ние констатираме и то за твърдѣ кратко врѣме извѣстно *застояване* на българската държавна властъ въ прѣдѣлитѣ на днешна Македония, слѣдъ като

останалитѣ двѣ части отъ тогавашното българско царство — Мизия и Тракия — бѣха попаднали подъ владичеството на всесилната Византия. Обаче и въ тоя единственъ случай установяването на българската власт въ Македония не бѣ резултатъ на една строго опрѣдѣлена държавническа идея въ смисълъ Македония да се оформи въ отдѣлна, независима политическа единица, защото идеята за възстановяването на българското царство не напусна нито за моментъ Самуила и неговитѣ приемници.

Даже и въ по-ново врѣме, ние, македонскитѣ българи, бѣхме до скоро обладани изцѣло отъ обединителната идея. И въ разбирањията ни за императивнитѣ повеления на идеята за „племеннитѣ врѣзки“ ние отидохме толкова далече, че за осъществяването на това „обединение“ мнозина отъ насъ бѣха готови да жертвуватъ идеята за самостойна Македония!

З а г о л ъ м о с љ а л е н и е, и днесъ се намиратъ достатъчно български „патриотари“, които съ особенъ патосъ, се провикватъ при всѣки удобенъ случай, за „племеннитѣ врѣзки“ и „културното единство“, въ името на които тѣ не биха се поколебали нито за моментъ да жертвуватъ автономната идея, стига да имъ се удаде сгодниятъ за това случай. И намъ е доста странно, че извѣстни „македонствующи“, съ претенцията на високо интеллигентни и изпечени дипломати продължаватъ и днесъ да се увличатъ отъ подобни екзалтации, които се явяватъ вече не само излишни и неумѣстни, но и крайно пакостни за каузата ни. Тѣ забравятъ, че идеята за създаването на самостойна Македония е строго държавническа идея и като такава тя рѣшително отхвърля и най-малкия намекъ за „племеннитѣ врѣзки“ и „културно единство“ на която и да е частъ отъ македонското население съ нейнитѣ сънародници въ съседнитѣ балкански страни, тъй като тоя намекъ, самъ по себе, доста основателно би прѣдизвикалъ у останалитѣ етнически елементи опасението за евентуаленъ реваншъ.

Ето защо, ние намираме за необходимо да настоямъ, што днешната ни политическа концепция — издигането на Македония, въ нейнитѣ географически и икономически граници, въ отдѣлна политическа единица, независима отъ балканскитѣ държави — като изразъ на колективната воля на цѣлото македонско население, безъ разлика на вѣра и народностъ, да засегне дълбоко въ съзнанието на самото това население като строго опрѣдѣлена държавническа идея, за осъществяването на която то всѣкога трѣбва да бжде готово да жертвува своитѣ „племенни врѣзки“ и „културни единства“ съ които и да сж отъ сънародницитѣ си въ съседнитѣ балкански страни. Само въ такъвъ случай терминътъ „Македония“ ще изгуби досегашното си значение на „географическо понятие“, за да бжде вѣренъ изразъ на идеята за създаването на отдѣлна държава, която, прѣди още да бжде осъществена факти-

чески, *търбва вече да съставлява плът от плътта и кръв от кръвта на самото македонско население, безъ разлика на възраст и народност!*

Що се отнася до термина „*македонцитъ*“, търбва да се признае, че подъ тоя терминъ до сега сме подразбирали *само македонскитъ българи* и като такъвъ, той е ималъ строгъ *етнически* характеръ. А идеята за създаване на самостоятелна Македония, възприета вече отъ македонското население като държавническа идея, повелително изисква да се даде на тоя терминъ *народностенъ* характеръ. Ние стоимъ на становището, че подъ термина „македонцитъ“ търбва за напредъ да подразбираме не само македонскитъ българи, а *всичкитъ етнически елементи*, които, въ тяхната съвкупностъ, съставляватъ самото македонско население. Само въ такъвъ случай разнороднитъ елементи на това послѣдното ще търбва да се чувствуватъ като *части отъ единъ и сжщъ народъ*. Обстоятелството, че отдавна историята не познава сжществуването на македонска нация, не може да съставлява днесъ сериозенъ аргументъ, за да се оспорва правото на самото македонско население, безъ разлика на възраст и народност, да се *чувствува вече, въ своята съвкупностъ, като принадлежаще на единъ и сжщъ народъ*. Това съзнание е най-сжщественото условие, което днесъ се изисква отъ македонското население, за да му се признае *правото на самостоятелъ политически животъ*. И ние искрено желаемъ, щото македонското население да се проникне дълбоко отъ съзнанието за своята принадлежностъ къмъ общата нация, най-сполучливиятъ изразъ на която ни *дава терминътъ „македонцитъ“*. Тѣй че вмѣсто да осмиваме ония наши съотечественици, които сж почнали да се наричатъ „македонци“ а не „българи“, водими изключително отъ желанието да манифестиратъ по тоя начинъ тяхната безрезервна прѣданностъ къмъ автономната идея. Ние търбва да скърбимъ, че въ това отношение сме останали много назадъ въ схващанията и разбиранията ни по отстояването на автономния принципъ.

Ето защо ние държимъ твърдѣ много на необходимостта да се култивира въ самото македонско население съзнанието за неговата принадлежностъ къмъ обща нация, ние сме дълбоко убѣдени, че само по тоя начинъ *етническата принадлежностъ* на отдѣлнитъ елементи отъ македонското население постепенно ще изгуби оная острота отъ нейния характеръ, която до скоро съставляваше най-сжществената прѣчка за реализирането на нашето политическо искане.

Тѣзи сж основнитъ положения на лозунга „Македония за македонцитъ“, върху които счетовме за необходимо да се изясни прѣдварително, тѣй като тѣ съставляватъ сжщеврѣменно и базата на нашето становище по отстояването на автономната идея.